

Efter kommunalreformen er Fredericia endt som en foregangs-kommune, som mange skæver til. I dette interview fortæller centerleder Niels Danstrup om baggrunden for Fredericia-modellen, bryst-til-bryst-tid, søllegørelse, omsorg med stort O, de små skridt og de store mirakler, samt om det unikke og det eftergørbare i Fredericia Kommunes måde at håndtere mennesker med misbrugsproblemer på.

Lotte Adsbøll

VERDEN IFØLGE NIELS DANSTRUP

– Om lokale løsninger og om at gå selv

AF MICHAEL JOURDAN

Siden 1996 har amterne haft misbrugsområdet, men ikke i Fredericia. I har længe valgt selv at stå for tingene. Hvorfor?

Det er en lang historie, som udspringer i 80'erne i en situation, hvor kommunerne som helhed ikke rigtig ved, hvordan de skal håndtere misbrugsproblemer. De fleste steder har man ikke rigtig noget at byde på, og tit vågner man kun op i enkeltsager. Som noget typisk fra perioden husker jeg et tv-program, hvor den ene kommunale udvalgsformand efter den anden blev konfronteret

med en stofmisbruger på 28 år og hans mor, der sad og græd eller var vred. Kommunens folk blev simpelthen rundbarberet, for de kunne ikke svare på, hvem der havde ansvaret, og hvorfor det var så svært at finde rundt i tilbuddene. Man kørte frem og tilbage med hinanden.

I virkeligheden var det hele tæt på ingenting. Op til først i halvfemserne lå området i ruiner. Det var et lavstatus område, og der var ingen penge at gøre godt med. Men så begyndte Folketinget at røre på sig. Området blev opprioriteret og fik en økonomisk saltvandsindsprøjtning.

Pludselig var det mere attraktivt at gå i gang. Man kunne lave noget, og så vidt jeg ved, blev både KL og Amtsrådsforeningen spurgt, om de ville have området.

Kommunerne sørgede ikke for at få det. Det blev så amterne i stedet. Situationen var speget. Nogle relativt få kommuner, som var i gang - og brændte for det - følte, at de mistede det her område til amterne. Det blev dem frataget. Nogle af de store magistratskommuner havde noget og ville ikke af med det. Men summa summarum var, at kun var 5-6 kommuner reelt var interesseret

1993

Kommunal aktivitet:
Ingen

1994

1. september: Stofmisbrugsområdet
hjemtages fra Vejle Amt.
Misbrugscentret og Værestedet
'Solstrålen' oprettes.

1995

Udvidet arbejdsmarkedsprojekt.

i at beholde det. For mange kommuner var det lidt af en befrielse at slippe af med problemet.

Efter nogle år var der dog igen nogle kommuner, som begyndte at interessere sig for det, men for overhovedet at kunne komme i betragtning skulle de nu have nogle tilbud, som var på niveau med amtets, og det kunne man jo ikke bygge op tilsvarende. Det var svært for kommunerne at matche amtet, efter at området - i amternes regi - havde fået tilført penge.

Så hvis ikke man kom med i første hug, så var løbet kørt?

Ja, Fredericias fordel var, at vi var med fra starten. Amterne kom på sagen i 1996, men vi var startet allerede et par år før, så da der kom penge til området, kunne vi bygge op og supplere det, vi havde i forvejen.

Hvordan kan det være, at Fredericia valgte at gå selv, allerede inden området blev opprioriteret?

Det var en heldig blanding af mange faktorer. Dels var der stor lokalpolitisk interesse og opbakning til sagen. Blandt andet havde vi et socialudvalg, som brændte for det her område, som var på fornavn med en stor del af stofmisbrugerne. Man syntes, at der skulle gøres noget og var indigneret over, at folk skulle gå til på grund af stoffer.

Dels var der embedsmænd i or-

ganisationen, som ville samle det op og sætte det i gang. På den måde har vi været meget begunstiget i Fredericia. Vi havde en socialudvalgsformand, som ikke var bleg for at tage en frivillig vagt, når man havde brug for det på mændenes krisecenter - der iøvrigt også blev drevet af stofmisbrugerne.

Hvorfor det netop var sådan i Fredericia og ikke andre steder, må du ikke spørge mig om. Men af uransagelige årsager var der en opbakning til stede for at gøre noget lokalt. Måske har det noget med byens kulturhistorie at gøre. Der har ikke været de der elitære barrierer og dermed bedre muligheder for en mere grænsenedbrydende virksomhed. Opbakningen har i hvert fald været på plads. Jeg kan kokettere med, at jeg faktisk aldrig har fået økonomisk nej til noget! Det er lidt utroligt på et område, som ellers har lavstatus eller havde lavstatus.

Var Vejle Amt begejstret for, at I kørte selv i Fredericia?

Nej, det kan man ikke ligefrem hævde. Når et område rykker over, er det mit indtryk, at man gerne vil have, at det rykker rent over. Når der kommer ganske store økonomier ind i det, så er man interesseret i at holde det samlet. Desuden har man nok været nervøs for, at andre kommuner også skulle gå selv. Kunne amtet så bevare det beredskab,

man skulle have? Så begejstringen for Fredericia-modellen har nok været begrænset i amtet, men man har bøjet sig for, at der var et lokalt engagement, og at vores politikere havde politisk vilje til selv at varetage dette område.

Den måde, I har grebet tingene an på, har medført en del interesse fra omverdenen. Hvor mange har egentligt besøgt jer?

Vi har haft rigtig mange besøge, men vi holdt op med at registre hvor mange for en del år siden, hvor vi gjorde vi op, at 217 delegationer fra kommuner og institutioner havde været på besøg.

Interessen for at besøge Fredericia og se, hvordan vi greb tingene an, er faldet i flere tempi. Første besøgsrunde var, da amterne overtog området. Der var en række amter, som dybest set ikke anede en bønne om tingene - svarende præcis til den situation, vi står i nu, hvor mange kommuner sender delegationer af politikere og embedsmænd, for at se hvordan tingene kan gribes an. Man vidste dengang i amterne, at man skulle overtage nogle personer, der var på metadon, men hvad skulle man i øvrigt gøre? Hvad er behandling og væresteder for noget? Hvordan skal infrastrukturen bygges op?

Anden besøgsrunde fandt sted i forbindelse med, at vi i Fredericia satsede voldsomt på døgnbehandling. I den første tid sendte vi folk i

Tune Andersen

1996-1998

Forbehandling og efterbehandling.
Tre NA-grupper. Arbejdsmarkedsprojekt
– alle brugere ønsker at blive behandlere.
Halfwayhus og familiekurser.

1997

Egen døgnbehandling.
To halfwayhuse.
Tilbagefaldsprojekt.

1999

Kommunal aktivitet i 8 grupper: visi-
tation, behandling, metadon, clean,
nærbehandling, arbejde- & uddannelse,
familiestøtte.
Fem væresteder og en landsdækkende
forening for væresteder (LVS).

døgnbehandling i bundter, for noget skulle der jo ske. Folk var jo relativt nyansatte, og vi vidste ikke bedre. At der var så mange døgnbehandlingsplaceringer i perioden 1995-97 vakte en vis opsig.

I fasen derefter begynder vi på at lave behandling i nærmiljøet. Vi etablerer lokale alternativer til døgnanbringelserne. Vi laver vores egen stoffri døgnbehandling midt i byen. Samtidigt etableres der væresteder for stoffri og for aktive. Og så begynder endnu en runde besøg. Det rejser man også til Fredericia for at se.

Sidst i halvfemserne begynder vi at køre en række beskæftigelses-tiltag, og det vækker igen interesse – især da vi de sidste 4-5 år kommer ind i en tid, hvor man skal aktivere stort set alle brugere. Endelig har vi haft mange besøg op til kommunalreformen. Der kigger man igen på, hvordan man bygger det op. Hvordan man visiterer, og hvilket beredskab der skal til.

For at imødekomme interessen gennem alle årene har vi været nødt til at lægge formidling ind som en del af vores projekter. De mange besøg har nu ikke kun været en belastning. De har også givet os et stort netværk.

Hvad har folk fået med hjem fra deres besøg i Fredericia?

Det er svært for mig at vide, og det

er jo ikke noget, vi har fulgt op på. Men noget af det, som i starten har gjort et indtryk på mange, er det blandede personale, vi havde.

I Fredericia er der højt til loftet, og hjertet banker for det frivillige sociale arbejde, så vi syntes fra kommunens side, at det var helt naturligt at koble sig på den verden.

Det betød, at vi tog både frivillige og ex'ere ind. På den måde havde vi masser af arbejdskraft.

Men først i 90'erne var det altså ganske usædvanligt at tage ex'ere ind i organisationen. En af de første piger, der blev stoffri, blev ansat som min chefs sekretær. Det var lidt pudsigt for mig i starten, at hun skulle holde mig tilbage, når jeg stod ude i forkontoret og ville ind og snakke med chefen. Man ansatte ex'ere i vores ungdomshus og som rådhusbetjente, og det viste os, at det kunne lade sig gøre. På et tidspunkt havde vi i vores organisation half and half – halvdelen af de ansatte havde en faglig uddannelse, og halvdelen var ex'ere. Og derudover havde vi en lang række frivillige til at drive caféer og stille op til arrangementer. Når vi lavede nedtrappings-ture, havde vi også frivillige med, der havde prøvet turen før.

Hvad har besøgende fra steder, hvor man ikke har den slags tradition, mon tænkt om det?

Det kan jeg ikke svare på, men jeg

registrerede nu og da en vis undren over for vores metoder og fremgangsmåder. Hvilket får mig til at tænke på, at det var noget af en oplevelse, at 'gode behandlere' blandt vores besøgende for mig at se egentlig stemplede deres egne brugere som nogen, der aldrig ville fjerne sig fra den pariaklasse, de nu var kommet i - uanset hvad. Det har været mærkeligt at møde socialrådgivere og socialpædagoger, som havde den opfattelse at deres klienter ikke kunne vokse ind i deres egen kreds. De bliver ved med at være en slags klienter for dem – mennesker som ikke har vækstpotentiale. Det siger måske lidt om den behandling, man så yder de pågældende.

Kræver jeres måde at håndtere tingene på så ikke en bestemt indstilling og en speciel sammensætning?

Jo, man kan ikke kopiere Fredericia, uden at forudsætningerne er til stede. Der skal både være lokal politisk opbakning til at satse og samtidigt sidde nogle folk i administrationen, som er risikovillige, og som tør gå på nye veje. En række centralt placerede personer skal være enige om, at der er vækstpotentiale i folk, og at man er meget andet end misbruger. Hvis ikke der er politisk opbakning til det her, eller hvis man har en anden indstilling, kan man rejse nok så mange gange til Fredericia uden at kunne tage ret meget med hjem.

Tune Andersen

2000

Stoffri misbruger nr. 100 - halvdelen er i job eller under uddannelse.

2001

Alkoholfunktion målrettet aktiveringsmodtagere.

2004 - 2005

Substitutionsbehandlingen overtages. Arbejdsmarkedsprojektet reorganiseres.

Når man hører dig fortælle om Frederica-modellen, får man indtryk af ganske stor risikovillighed. Man har eksperimenteret meget, og der har været udvist stor fleksibilitet. Nogle gange har man vel begået fejl, og brugt ressourcer på ting, som ikke virkede, og så har man justeret kursen. Kunne du ikke sige noget om denne eksperimenterende fremgangsmåde?

Da jeg i 1992 blev ansat i Fredericia, kom jeg ind i en organisation, som på godt og ondt havde den ide, at vi kan det hele selv. Man gik lidt i baglås over for at købe sig til ydelser, men havde til gengæld ret brede skuldre i forhold til selv at klare tingene.

Så hvis man i 90'erne i Fredericia stillede op med et projekt og sagde: 'Jeg tror, vi kan selv, men det er ikke sikkert', var svaret: 'Jamen, så prøv'. Og hvis ideen var fejlskudt, så var indstillingen: Jamen, så har vi da fundet ud af det. Så må vi jo gå en anden vej.

Hvor lang tid fik man at løbe på, og hvad slags budget fik man til at prøve tingene af med? Hvordan eksperimenterede man i praksis?

Lad os tage eksemplet døgnbehandling. I året 1992 udstedte vi stort set en behandlingsgaranti. Alle stofmisbrugere fra Fredericia, som ville i stoffri døgnbehandling, fik det bevilliget. Vi havde ikke så mange alternativer - kun metadon og lidt rådgivning. Så vi kørte løs med døgnbehandling, og ganske mange

- som drev stoffri døgnbehandlingsinstitutioner i Danmark - blev vel-etablerede på den konto. Det brugte vi rigtig mange penge på.

Men hen ad vejen indså vi, at der for en række mennesker skulle knap så indgribende tiltag til. Dét endnu en gang at rykke en mand op med rode, som har været anbragt på en række institutioner, siden han var barn, og som har været et antal gange i fængsel, og som siden hen igen har været anbragt på diverse institutioner, var måske ikke altid lige godt. Nogle kunne måske bedre profitere af, at man gjorde nogle ting i nærmiljøet, og så fik vi vores direktør med på en byvandring i Fredericia, og vi pegede på forskellige ejendomme, vi godt kunne tænke os, for vi mente, at det da godt kunne være, at vi kunne lave det selv midt i byen. Og vi fik ejendomme, og i dem byggede vi så misbrugscenter, cafeer og væresteder, uden at vi vidste, om det holdt vand eller ej. Og vi etablerede 12 døgnpladser midt i Fredericia. Vi kunne ikke dokumentere, at det kunne lade sig gøre, men vi fik grønt lys til at prøve.

Hvor lang tid fik I så at løbe på? Hvornår og hvordan skulle I gøre op, om det virkede?

Som narkobehandling har udviklet sig fra 1994, har man taget skridt på skridt, hvor man ikke helt har vidst, om man har haft fast grund under fødderne. Hvor meget kunne laves i nærmiljøet? Hvor meget skulle man

anbringe folk lang væk? Hvilke tiltag skulle der til? Hvad skulle efterbehandling indeholde?

Så vi har taget en række usikre skridt, men altid stillet op til evaluering, hvis nogen ville ind og følge os. Vi har aldrig sagt nej. Blandt andet har CRF evalueret værestedsområdet og opbygningen af nærbehandlingsmiljøerne.

Men det har ikke været et krav i forbindelse med bevillingerne, at I skulle effektivitetsmåle og evaluere?

Nej, for evalueringer er meget bekostelige at få udført, og de millionbeløb har ikke været til stede. Rambøll lavede en stor konsulentundersøgelse, som kostede 5 millioner. Evalueringen kostede mere end vores budget på daværende tidspunkt, så det har ikke været en farbar være at kræve, at alt skulle evalueres.

Hvilke rettesnore har politikerne så haft?

Er det foregået på slump: Det her går vist meget godt, og det her går vist ikke så godt?

Holdningen har været, at vi skulle melde ud, hvad det var for kvaliteter, vi forsøgte at skabe, og hvilke mål vi gerne ville nå. Virksomhedskulturen inden for kommunen var og er sådan, at der kommer succesmål på alting. Mindst en gang om året har vi skullet redegøre for, om vi nåede disse mål, samt hvorfor og hvorfor ikke.

Hvad med den satsning på stoffri døgn-

2005

Projekt med mentorer på arbejdspladserne.

2006

SKP-ordningen bliver permanent

2007

Fra amtet overtages Alkoholambulatoriet – desuden rådgivningsforpligtelsen over for unge, pårørende og samarbejdspartnere samt forpligtelsen til forebyggelse og oplysning.

behandling, som viste sig at være en oversatsning: Hvorfor og hvordan gik det helt konkret til at I justerede på den?

Jeg vil godt lige forklare satsningen. Det udsprang af en ung socialudvalgsformands kiggen på sine gamle skolekammerater. Mange af dem, som gik hos os, var nogle, han kendte fra det miljø, som han selv var vokset op i. Det var lillebrødre og storebrødre og legekammerater han så nede hos os, og han brændte helt vildt for, at den suppedas skulle de ganske enkelt ud af. Der skulle gives nogle tilbud til dem. Det er et godt og gedigent socialt engagement, som jeg har meget respekt for. Det, som gjorde en forskel, var det personlige kendskab. Jo længere væk man er fra gruppen, jo mere fordømmende kan man se på dem. Vi havde nogle politikere, som var tæt på, og som kendte dem, og som stadig boede i nærheden af, hvor de boede, og de mødte dem hver dag og gik og snakkede med dem.

Men hvad er det så, som får jer til at sige til jeres socialt engagerede lokalpolitikere, at vi må gå nye veje? I kunne jo også stille jer tilfredse med, at pengestrømmene flyder, og at I får sendt folk i stoffri behandling i endeløse strømme.

Det starter på det helt elementære plan. Vi har 5-6 stykker, som har været i behandling på flere forskellige institutioner. De kan næsten få lov at vælge selv, og alligevel knækker filmen hver gang. De afbryder og kommer hjem, og de vil ikke slå

sig til tåls med metadon. Det vil de ikke have mere. På den anden side kan hverken de selv eller vi se noget perspektiv i at tage af sted igen på den samme - eller en ny - stoffri behandlingsinstitution. Der er noget, der ikke rigtig virker. Og så er det, vi siger: Alt andet er kikset. Lad os prøve selv. Det, vi så opdager undervejs, mens vi sidder og filer på programmet, er, at det, at man kan få en gruppe af mennesker kittet sammen, til at ville noget sammen og hjælpe hinanden sammen – gruppedannelsen – er utrolig vigtig. De første par gange vi kører de her hold, kan vi se, at gruppedannelsen er vigtigere end alt andet. Vi interviewer folk og forsøger selv at evaluere på programmet, og det man kan huske, er det samvær, man har haft, og den hjælp man har fået af hinanden. Det er grundlaget for, at noget kan lade sig gøre i nærmiljøet.

Inkluderer gruppedannelsen folk med kommunal ansættelse?

Det, vores brugere fremhæver, når vi interviewer dem, er lidt af en aha-oplevelse for en som mig. Det er ikke terapitimerne og rådgivningen, som gør den store forskel. Nej, det er måden, man er blevet bragt sammen på, og den ånd, der er blevet skabt mellem folk, og det sociale fællesskab – den gruppedynamik – der er blevet skabt.

Plus det, at det er samme behandlere, der er med fra start til slut. Man skal ikke starte op nye steder

og møde nye mennesker og spille Karl Smart. Man kender hinanden. Rollerne er på plads. Tingene er placeret. Man skal ikke starte op forfra.

Startet man ikke forfra, er der to gevinster: meget mindre spildtid og meget større engagement brugerne imellem. Og det er især det sidste, de alle sammen giver den højeste score. Sammenlignet hermed har programmet ikke den store betydning, og alt det, vi har strikket sammen som en del af nedtrapningen – som vi selv syntes er ret genialt – kan de slet ikke huske.

Vil det sige, at det er et problem i.f.m. udenbys døgnbehandling, at når man vender hjem, så er det slut med det fællesskab, som er opstået under behandlingen?

Ja, det er faktisk den historie, brugerne fortæller. Specielt de, som er vant til at ryge ind og ud af fængsler, er lynhurtige til at få roller. Og falder let tilbage til disse roller. I behandlingssammenhængen kommer de lidt ud af den vante rolle. De kommer op som enkeltpersoner og kommer ind i nye sammenhænge. Nogle gange er de kommet ind i en god gruppe – andre gange i en mindre god gruppe – men altid skulle man skilles, og så skulle man igenem de her faser, hvor man skiftede behandler mange gange, og det kommer der ikke noget særlig godt ud af. Paraderne falder kun langsomt, roller forlades kun langsomt,

og tillid opbygges kun langsomt.

Hvordan har I sørget for, at brugerne så vidt muligt ikke skal udsættes for behandler skift i Fredericia?

Det kan man aldrig slippe helt for. Kommunalreformen skaber ikke af sig selv nærhed og tæthed i miljøet og god kommunikation og koordination. Det kommer ikke ud af den blå luft. Det er noget, man må skabe og samarbejde sig til. Man må bruge tid på at arbejde sig ind på hinanden, og alligevel er det svært. Det er noget med at have medarbejdere, som spiller sammen i den daglige praksis. Det lyder smukt, men er langt sværere at realisere end at få sagt, for folk sidder med forskellige holdninger og forskellige måder at gøre tingene på.

Misteltenen i det her er, at der blandt sagsbehandlere i de danske kommuner er en ganske betragtelig udskiftning. En af de centrale spillere omkring vores misbrugere er arbejdsmarkedsafdelingen og også der har man betydelig udskiftning, så der kan være behov for mange gentagne møder, hvor man fra misbrugscenteret fortæller om, hvad vi går og laver. Så det gør vi. Vi holder jævnlige møder og afholder døgnseminarer, hvor vi fortæller vores arbejdsmarkedsfolk, at verden ser sådan og sådan ud.

I forbindelse med at kommunerne overtager, hører man, at nu er der kun én dør -tingene bliver samlet. Men er det ikke sådan, at folk hører ind under en masse forskellige paragraffer og dermed forskellige kontorer i kommunen, der ikke nødvendigvis spiller sammen?

I og med at folk efter kommunalreformen befinder sig ét sted og ikke to steder, så er problemet mindre, end det ellers ville have været. Fra det kommunale misbrugscenter kan man lettere gå forskellige steder hen og hente det ene og det andet og det tredje. Der kan også lettere kommunikeres fra misbrugscenteret – sammen med klienten – til

Lotte Adsbøll

den kommende sagsbehandler, som man kan bibringe fokus på de og de opmærksomhedspunkter. Men det store halleluja vil aldrig komme, med mindre man får samarbejdet op at stå.

I og med at der i Fredericia fra starten var opbakning til, at vi selv skulle lave et misbrugscenter, så stod dørene lidt åbne for samarbejde. Andre steder skal man måske først ud og åbne døre og skabe tiltro til det misbrugscenter, man laver, og få nogle samarbejdsaftaler op at stå. Man skal som behandlingssystem ind og vise, at man kan holde de aftaler, man laver. Det at samarbejde ordentlig kan man ikke bare sige, at man gør – det er noget, man skal bevise i praksis. Vi har gjort det, at vi flere gange i en periode fremskyder medarbejdere, så folk fra familieafdelingen eller arbejdsmarkedsafdelingen kommer ud hos os. Hver

gang har både de og vi lært noget, og vores klienter har oplevet, at der var et samspil. Det var vores måde at gøre det på. Der er sikkert mange andre.

I 'Det Fælles Ansvar 2' lægges der op til, at man skal ud af kontorerne – ud og møde klienterne, hvor de er. Kan I leve op til det?

Verden er fuld af paradokser. Nu er jeg jo en gammel dreng i det her spil: 32 år har jeg været med helt nøjagtig. Og dét, jeg kan fortælle, er, at i de første mange år var det sådan, at hvis man arbejdede inden for narkobranchen, så var man stort set sammen med stofmisbrugere i hele sin arbejdstid. Vi kunne bruge alle vores kræfter på det, Tove Fergo kalder 'bryst-til-bryst-tid'. Der var måske et enkelt møde en gang om ugen, som varede 2 timer, hvor man snakkede om, hvad der skulle ske

i den næste uge. Der var så at sige ingen krav om dokumentation og meget lidt administration. Vi skrev ikke en linie!

Efter nogle år kom der lidt dagbøger på banen: 'Kurt har været her. Han har det lidt bedre. Han har ikke tandpine længere'. Og så skrev man: 'God vagt' til sin kollega, og så gik man hjem igen. Men den verden er jo uigenkaldelig slut. Med penge følger der også akademikere og andet godtfolk - og forskning og fanden og hans pumpestok - og registrering og love, og kom ikke her. Og tilbudsportalen.

Om hver ting - set isoleret - tænker man, at det er dæleme godt. Det er jo rigtig godt at vi kan monitorere og forske. Det er godt at vi laver handleplaner og resourceprofiler. Sikke et arbejdsredskab. Og hele tiden er der krav om dokumentation. Men jeg synes måske, at man burde holde et stort og langvarigt seminar og kigge kritisk efter, om det hele nu er lige nødvendigt? For hvor er det lige, vi tager tiden fra? Det er da fra klienterne!

De her 12-14 år, jeg har været i Fredericia, har jeg kunnet se, hvordan det er gået med de enkelte medarbejderes tid til klienterne. Det lyder rigtig godt, at vi skal ud af kontorerne, men der er jo ingen, der vil acceptere, at vi ikke overholder alle de administrative forpligtelser, for det eneste sted, man regulært kan måle medarbejderne, er på skrevne journaler, at der ligger handleplaner, at der bliver holdt møder med den og den, og samarbejds møder om dit og dat. Kvaliteten af samtalen med Brian - derimod - kan vi ikke rigtig måle på.

Jeg synes, at der er en fare for, at vi professionelle efterhånden kan så meget med 'elektronikken', at vi bruger for meget tid på det. Tiden bliver snuppet fra vores brugere. Vi skubber kontakten med brugerne over til andre. Jeg synes, at det ville være helt forrykt, hvis vi skubbede det hele over til de frivillige sociale

organisationer, fordi vi efterhånden ikke har tid med vores møder og lønsamtaler og udviklingssamtaler og dokumentation og fanden og hans pumpestok. Det ville være en ulykke. Så jeg vil gerne råbe lidt op omkring det her. Tiden går fra klienterne, når der kommer nye administrative opgaver.

Også de private organisationer hopper med på den der 'nu-skal-vi-ud-af-kontorerne', og de har bedre muligheder, fordi de ikke i samme grad som det offentlige er bundet op af administrative forpligtelser. Sat på spidsen er det, som om vi efterhånden skal have semi-professionelle eller frivillige på banen, for at nogle skal have kontakt med vores klienter.

Så paradokset er, at man efterhånden kan være i ret mange af de her sociale brancher uden at have ret meget med klienterne at gøre. Hvis man følger alle de administrative procedurer, så bliver der faktisk mindre og mindre tid til klienterne. Det kan man så kompensere for, ved at der kommer flere ansatte, hvad der også gør, men så er vi ude i dilemmaet igen, for så skal klienterne forholde sig til rigtig mange, der hver har meget lidt tid.

Hvad er dit bud på den optimale balance mellem 'bryst-til-bryst-tid' og dokumentation/administration?

Det er svært at sige. Måske skulle man spørge klienterne. Bør vi ikke kigge på, om den gruppe, vi er sat i verden til hjælpe, kan mærke det, vi gør? Er det noget, de vægter? Kan de mærke den store viden, vi har fået af at dokumentere alting? - Kan de bruge det til noget?

Vi bør have in mente, at der mig bekendt aldrig er nogle af vores klienter, som har rost os for vores dokumentation og vores beskrivelser, og sagt: 'Tak, fordi I holdt så mange møder om mig - det hjalp mig meget'. Reelt er der ikke en kæft af vores brugere, som værdsætter disse ting. De værdsætter, når de kommer, og de har 'røven i klemme', at så har man tid. Hvis man snakker med vores klienter om, hvad der har gjort en forskel, så er det en person - et menneske, der var der på det rigtige tidspunkt, og som havde god tid. En som havde hjertet på det rette sted. En der gjorde noget eller sagde noget, som flyttede noget.

Derfor jeg er for eksempel så voldsomt glad for den SKP-ordning, der nu er kommet, fordi folk starter der, hvor vi andre i gamle dage startede:

Tune Andersen, Tour de Udsat

Hvor der er god tid til at snakke med klienterne og i et tempo, som vores klienter kan følge. Hvis der er brug for 3 timer, så er det det, man sætter af. Værestederne er et andet godt eksempel, hvor man har god tid.

Dermed ikke sagt, at der ikke både skal dokumenteres og administreres. Det skal der, men balancen må ikke kamme over. Vi kan så meget, at nu begynder det at blive farligt. Vi bukker nakken og siger, at det er vel nok spændende, at vi også kan dokumentere sammenhængen mellem rødhårethed og injektionsfejl. Men er der brug for det?

Såfremt en personalegruppe, hvis primære formål er at være i kontakt med borgerne, dropper ned på eksempelvis 25% kontakttid (jeg ved ikke, hvad den reelt er, for der er ikke blevet kigget på det), så er den gal. Jeg skal ikke kunne sige præcist, hvor balancen mellem 'bryst-til-bryst-tid' og dokumentation/administration bør ligge. Men det nytter ikke noget i stadig større grad at bombardere folk med administrative opgaver og bagefter sige: I skal ud af kontorerne. Efter min mening er der brug for en kvalitetsreform, hvor man ser på forholdet mellem kontortid og klienttid. Vi skal vurdere, hvad der skal gå ud, hvis/når noget nyt skal ind.

I Det Fælles Ansvar 2 lægges der op til, at der skal etableres 'Udsatte teams', som skal lave opsøgende arbejde.

Jamen, det er en glimrende ide. Man har vist alle steder nogle grupper af borgere, som hænger lidt, og som ikke rigtig er i kontakt med nogen. At nå frem til borgeren og få en dialog med borgeren og få en bæredygtig kontakt, så man stille og roligt kan snakke med folk, tager tid, og det er altså ikke noget, man løser på en halv times møde, der er aftalt i forvejen. Så det, at man vil gå svage borgere i møde og trække forskellige faggrupper ind, det lyder for mig som sød musik. Men det kan man jo bare gøre.

Er sagsbehandlerne med på den?

Det tror jeg. De fleste sagsbehandlere har jo ikke drømt om at lave administrativt arbejde i 75 procent af tiden, eller hvad vi nu er oppe på. Så der sidder da nogle og brænder for at komme ud og komme i kontakt med borgerne. Vi taler ikke om, at der skal etableres helt nye store grupper af opsøgende medarbejdere og ansættes en masse. Det er jo ikke, fordi vi mangler kommunalt ansatte til at løse denne her opgave. Det må man kunne strukturere sig ud af. Jeg tror egentlig ikke, at man kommer til at lave mere arbejde. Det her er målrettet mod nogle lokale, svage grupper. Jeg tror, at mange af de her svage grupper henvender sig hist og pist. Det er sådan lidt tilfældigt. Jeg tror egentlig bare, at man får noget kontakt og systematik ind i det.

Overraskede det dig, at så mange kommuner, som tilfældet er, har valgt at hjemtage opgaven? Og hvordan tror du, at det vil gå?

Ja, det overraskede mig meget. Jeg troede, at der ville være flere regionale tiltag tilbage, for der er jo ret besat tale om en lang række kommuner, som ikke har erfaringer med at håndtere det her.

På den ene side syntes jeg, at misbrugsbehandlingen ligger hamrende rigtigt og godt i kommunen, fordi borgeren er lige uden for døren, og det fremmer, at man laver tiltag for de borgere, man ser hver dag, og man vil være mindre tilbøjelig til at lave fine tiltag, hvor nogen falder ved siden af, for det her er nu kommunens ansvar og kommunens ansvar alene.

På den anden side så ved jeg da godt, at der er en lang række kommuner, som langt fra har kvalifikationer på plads til at overtage området helt fra bunden. Heldigvis kan man konstatere, at stillingerne i kommunerne i stor udstrækning bliver besat med folk, som bliver flyttet fra amterne til kommunerne. Så det er ikke sådan, at pludselig

forsvinder halvdelen af personalet fra misbrugsområdet. De er der stadigvæk. På mange poster har vi fortsat en lang række kvalificerede mennesker, så min bekymring for, at der bliver rent sorte områder, er ikke ret stor.

Nogle steder bliver man særdeles godt kørende, og der får man det brede tilbud på hylden ganske hurtigt. Men der kan så være nogle steder, hvor organisationen er så lille, at den mangler saft og kraft ude i hjørnerne, men det må man så kompensere for. Der vil nok være en overgangsperiode, hvor nogle ikke er så gode. Det er der ingen tvivl om. Og jeg har ikke nogen løsning på, hvordan man på nogen mulig måde kunne have gjort det anderledes.

Man må dog ikke glemme, at også amterne har været forskellige. Der har været rigtigt gode amter, men der har også været amter, hvor man i sit stille sind har tænkt: Hvordan er de nået frem til det her verdensbillede, der er så relativt snævert? Derfor har vi også sagt til KL - når de gad høre på os - at det var vigtigt, at KL kom til at spille en meget aktiv rolle i forhold til at få snakket kvalitetsstandarder, og hvilke tilbud der skal være på hylderne.

Nu snakker du om kvalitetsstandarder - og de kan så være udarbejdet af KL eller af Sundhedsstyrelsen - men hvordan spiller de sammen med det kommunale selvstyre?

Med udgangspunkt i erfaringerne fra Fredericia er det svært at svare på. For vi har altid været dukse. Hvis der var et krav eller en standard, så har vi altid rettet ind. Der skulle ikke være noget at sætte så meget som en finger på. Vi har aldrig villet gå op imod noget.

Men der er da i dette land en række stærke lokalpolitikere, som vil selv og kan selv på godt og ondt. Og det gør fremtiden lidt spændende. Det giver nogle miljøer med noget go i, hvor man vil sætte skub i tingene og tage nogle nye initiativer. Men det

Tune Andersen, Tour de Udsat

giver nok også nogle steder, hvor vi vil tage os til hovedet og sige: 'Du milde kineser! Hvordan har de dog fundet på det her? Hvordan vil de klare sig med så lidt?'

Hvor vigtig og hvor brugt tror du, tilbudsportalen bliver?

Det er jeg også meget spændt på. Vil vi faktisk kunne se mere kvalitet, end vi kan i dag? Inden for vores lille snævre område kører det meget på von hörensagen, og det er jo ikke de store analyser, vi laver hos os. Andre steder analyserer man måske mere.

Inden for misbrugsbranchen har vi jo så også den mulighed, som er unik, at vi kan gå ind på DanRis og se, hvordan klienterne klarer sig, og hvordan man arbejder på de forskellige institutioner. Der er vi jo voldsomt godt kørende. Det er ret flot. DanRis er for mig at se langt mere kvalitetsvare, end jeg umiddelbart kan se, at jeg kan få på tilbudsportalen. Men hvem ved?

Vil tilbudsportalen give større gennemsigtighed?

Nej, ikke direkte, men måske indirekte. Jeg tror i første omgang, at det vil give større forsigtighed. Før kunne man lave små pjecer og skrive, at her har vi både psykolog og psykiater på hylden. På tilbudsportalen skal tingene nu udspecificeres med timetal og det hele, så man kan da håbe på, at forsigtigheden fører til mere gennemsigtighed.

Nu åbnes der op på forsyningsiden, fordi det ikke længere er amterne, der leverer. I stedet bliver der tale om et marked, hvor mange i princippet kan konkurrere om at levere de ydelser, som de 98 nye kommuner efterspørger. Og alle kommunerne kan gå selv. Hvordan ser du på denne ændring?

Jeg kan se, at der nogle steder i landet er en række samarbejdsrelationer i gang, hvor kommunerne begynder at snakke sammen, for selv om nogle af kommunerne er ret store, er de måske stadig ikke

store nok til at have nogle specialtilbud. Sammen får vi en størrelse, så vi kan hjælpe hinanden, så nogle måske laver ét, og andre noget andet. Så kommunerne imellem er der ikke noget modsætningsforhold. Vi konkurrerer ikke, men kan samarbejde. Det er ikke så tosset. Det samme gælder alle de her SKP'ere, som skal rundt.

Nogle kommuner er dog så små, at de må og skal finde sig nogle samarbejdsmodeller, så der bliver basis for en organisation og et vist antal fuldtidsstillinger. Ellers skaber man en verden, der ikke har kvalitet nok til at løse opgaven, fordi man bliver for få. Der er nogle steder, hvor organisationen bliver så lille på misbrugsområdet, at man ganske enkelt bliver tvunget til samarbejde, for at det her kan holde en kvalitet, og man kan sætte noget udvikling i gang. Ellers bliver man for sårbar. Hvis kun ét hoved lokalt rummer al klogskab, og det hoved så holder op, så er man på spanden. Man er nødt

til at have et samarbejde for at have noget at bygge på.

Har du et bud på, hvor stor man gerne skal være?

Det er der ingen, der ved en bønne om. Hvad angår, om det var den store amtslige opgavevaretagelse eller den lille kommunale, der var den bedste, konkluderede PLS Rambøll, at enheden/byen skulle have præcis den størrelse, som Fredericia havde: 49.249 var lige størrelsen. Den rapport kostede 5 millioner, men jeg er da stadig i tvivl, om strengen skal slås ved 25.000 eller ved 65.000 indbyggere. Det er der ingen, der rigtig ved.

I virkeligheden handler det nok mere om 'gørelsen' end 'størrelsen'. Der kan blive kommuner på 175.000, der ikke bliver ret gode, og kommuner på 25.000, der bliver rigtig gode. Hvorfor? Fordi det i højere grad har noget at gøre med, hvordan man organiserer indsatsen - og med personer og faglighed. At have det rigtige team. En masse kommende udvalgsformænd har spurgt, hvad det er vigtigt at have. Og der har vi svaret, at det er vigtigt at have nogle rigtig gode visitatorer - det er alfa og omega, at man kan udrede og visitere folk til det rigtige tilbud. Ellers kan man spilde folks tid ved gennem måneder at skulle prøve sig frem for at finde ud af hvor folk skal hen. Det er vigtigt, at det er en professionel udredning, der foregår.

Hvem er gode visitatorer?

Folk som er gode til at snakke med vores misbrugere og alkoholikere, og som ved, hvad de forskellige tilbud indeholder.

Hvor lang tid skal de have pr. klient?

Der er jo en behandlingsgaranti, som skal overholdes.

Rundt omkring klager man over for mange sager pr. sagsbehandler - for stor 'caseload'. Hvad er en rimelig arbejdsbyrde?

6 skarpe:

UDFORDRINGER TIL KOMMUNERNE I FØLGE DANSTRUP

- **Etablering af visitations- og behandlingsmiljøer der iht. behandlingsgarantien kan udrede og igangsætte den rigtige behandling inden for 14 dages fristen.**
- **Udarbejde hensigtsmæssige arbejdsgange mellem de kommunale forvaltninger og afdelinger så der bliver sammenhæng i indsatsen og uden ventetid.**
- **Sikre at klienterne udredes professionelt så fejlanbringelser undgås eller minimeres. Psykiatrien og misbrugsbehandlingen må arbejde tæt sammen.**
- **Oplysning og forebyggelse bliver en entydig kommunal opgave. Etablering af samarbejde mellem kommunerne og Sundhedsstyrelsen.**
- **Alkoholbehandling bliver en stor udfordring hvis vi skal nå alle borgere med alkoholproblemer med tilbud. Økonomi og døgnbehandling er helt utilstrækkelig.**
- **Udvikling af særlig tilrettelagt aktivering af misbrugere og alkoholikere samt etablering af mentorordninger.**

Jeg ved ikke, hvor mange klientsager man kan håndtere på tilfredsstillende vis. Det der med sagstal er noget underligt noget. Det kommer meget an på, hvad man skal løse med de pågældende. Og på organisationen. Hænger man på det hele selv, eller er der også andre, der tager fra? Er der nogle administrative procedurer, som er for tunge? Kan man få svar her og nu, eller er det kompliceret at komme nogle vegne?

Der er nogle, der kan lave virkelig gode udredninger på relativt kort tid med brugeren, og nogle kan slet ikke hitte rede i det. Vi har prøvet i perioder at have vikarer, som næsten ikke kunne udrede en borger. Det er bestemt ikke ligeegyldigt, hvem man sætter på opgaven. Jeg

passer meget på mine erfarne folk i visitationen og rådgivningen, for de er nøglen til, at borgeren bliver ordentligt udredt, og i det hele taget til at finde ud af, hvad der foregår, så der ikke forekommer for meget, som er uafklaret.

Bliver det mon et problem, at nogle kommuner kunne tænkes at køre lidt på frihjul, mens andre tager slæbet og dermed også udgiften?

I de første år havde vi indtryk af, at man hist og her profiterede lidt ved, at nogle af de lokale borgere flyttede i retning af Fredericia. Folk flyttede derhen, hvor deres kammerater var, hvor der var botilbud og efterbehandling, og hvor de følte sig forstået. Vi har haft nogle behand-

lingshold, hvor ganske mange var tilflyttere. Men det har ikke været så stort et problem og bestemt været for aftagende i takt med, at der er kommet flere tilbud rundt omkring i forbindelse med udbygningen af indsatsen i amter og kommuner fra 1996 og frem.

Der hvor jeg med spænding ser hen, er det frie valg, hvad angår alkoholinstitutionerne. Hvor man anonymt kan henvende sig i et hvilket som helst offentligt ambulatorium og sige: Jeg er anonym fra den og den kommune - og så skal man sende en regning til hjemkommunen. Nu kommer der penge mellem os - takster - og det bliver spændende at se, hvor meget der nu skal sendes rundt mellem de enkelte ambulatorier. Jeg har lovet vores politikere, at de får en kvartårlig status på det her for at se, hvordan det kommer til at gå, for vi aner det ikke, men følger det opmærksomt. Hvis der er mange, som vælger alt muligt andet end os, betyder det, at vi må oppe os gevaldigt.

Det er, som om der er sket et markant skift i Det Fælles Ansvar 2 i retning af at prioritere aktivering og beskæftigelse. Man stræber i princippet efter at inkludere alle i det gode selskab. Men nogle kritikere siger, at vi skal passe på ikke at sætte målet for højt - og at der er mennesker, for hvem arbejde er så fjern og uopnåelig en målsætning, at man kan komme til at glemme, at det drejer sig om at lave socialt arbejde. Hvad siger du til det?

Jeg synes, at der er mange plusser i Det Fælles Ansvar 2. Jeg kan godt lide, at man ikke bare pr. automatik har valgt folk fra. Det synes jeg faktisk, at man i alt for høj grad har gjort i ganske mange år. Der er et godt jysk begreb, som rinder mig i munden nu, for jeg synes, at man længe har 'søllegjort' alt for mange. Man gør folk for sølle. Hvis vi ikke har perspektivet med om, at der er muligheder i alle folk, jamen, så begynder vi at lave omsorg på alle.

Folk bliver hevet ned i den samme gryde, hvor der ikke er muligheder i dem mere.

Jeg har lagt mærke til, at vi faktisk har det med at gå langt op i rækkerne - til folk, der bestemt ikke er så sølle endda. Dengang der var stor arbejdsløshed, loftede alle kommunerne fra toppen af. Alkoholikere og narkomaner blev aldrig vist op til noget som helst. De var for sølle. Men når man så kigger efter i 'den sorte gryde', jamen, så er der er nogle af dem, som har lavet sæsonarbejde nærmest fast gennem 17 år, folk har tjanser på værtshuset, hvor de rydder op om formiddagen, og der er mange, der går og laver små tjanser rundt omkring. Jo mere man kigger folk efter, jo flere ressourcer er der, som man hidtil har overset.

For eksempel registrerer vi i dag, hvor mange metadonbrugere der er i job. For nogle år tilbage var der siger og skriver 1. Men nu er listen voksende. Jeg mener, at vi nu er oppe på 13-14 stykker ud af 70, som er i ordinær beskæftigelse. Det var da i hvert fald nogle ressourcer, som vi havde overset, dengang der kun var 1. Det er noget med hele vejen at give folk nogle chancer uden at tæve dem. Folk skal behandles ordentligt. Folk, der er 'i gryden', skal også have nogle chancer.

Også på beskæftigelsesafsnittet har man haft det med at tage fra toppen. Det betød, at man aldrig nåede frem til vores folk, som måske godt kunne og ville gå og lave lidt - reparere lidt cykler og andre opgaver. Mit indtryk er, at der er mange, som godt kunne tænke sig at give en hånd med. Nogle blive stolte, andre bliver hammervrede. Men nogle bliver glade for at blive spurgt om at komme med bud på noget, hvor de også kan bidrage med et eller andet. Det at sidde på et værested dag efter dag omgivet af omsorgsfulde folk er jo heller ikke så rosenrødt, som man skulle tro. Vores brugere ved godt, at de er udsat for et socialt tiltag af omsorgspræget karakter. Og det er der

er nogle, som er glade for og aldrig kommer fra, men gruppen er mindre, end man skulle tro.

Jeg vil godt fortælle en historie for at illustrere det her: For år tilbage på et værested, som havde kørt i mange år, var der virkeligt omsorg på drengen. Der blev lavet mad og hygget, og folk sad skulder ved skulder derude. Gruppen bestod af alkoholister og narkomaner - folk med psykiske problemer - men ingen af dem var gjort bekendt med nogen som helst vej ud af at sidde på værestedet. Der blev fyldt på tallerkenerne, kørt ture og hygget. Omsorg med stort O. De mennesker, der gik og gjorde det her stykke omsorgsarbejde, gjorde alt efter bedste evne og havde de bedste hensigter. Men de glemte at fortælle, at man kunne komme i behandling for alkoholisme, og at det måske ikke var o.k. at være psykisk syg og lade sig udnytte seksuelt, og at man kunne få prævention et andet sted. Man ordnede det hele med omsorg. Så fik vi sat de rigtige folk på, som gik ind med tilbud om alkoholbehandling og alt muligt andet, og det var udsædvanlig mange, der kunne flytte sig, når de fik nogle relevante tilbud, der rettede sig lige præcis mod de problemer, de havde, og den situation de var i.

Hvad jeg vil sige er, at omsorg også kan fastholde nogle. Hvis ikke man hele tiden arbejder med udveje, vil der være nogle, som egentlig havde ressourcerne, og som måske ligefrem kunne komme i beskæftigelse, men som - efterhånden som de fik mere og mere omsorg - ikke turde flytte sig.

Mit bud er, at mindst en tredjedel af gruppen har nogle ressourcer, vi overser, hvis vi kører på hjertebanken og søllegørelse. Kunsten er at skelne. Vi må vurdere folk reelt. Og vi må ikke være blinde for, at der også er en stor gruppe, som aldrig nogensinde vil nærme sig arbejdsmarkedet. Lad os slå det fast: De klienter, som ikke kan komme i beskæftigelse, bør man være meget ad-

vokat for. Man må gå i brechen og sige: Her rammer vi forkert. Der skal ikke lægges pres på vedkommende. Vi skal have sat nogle andre tiltag i gang. For arbejde magter vedkommende ikke ud fra de og de og de faglige og saglige kriterier.

De to tredjedele, som realistisk set aldrig kommer nogle vegne i forhold til arbejdsmarkedet, skal behandles ordentligt. De skal have nogle ordentlige tilbud, og vi skal målrette nogle fælles tiltag. Folk kan nemlig godt lide at have noget at stå op til - uanset hvad. Eller føle, at der er en mening med at komme i dag. Til dem må vi lave noget socialt beskæftigelse - noget hvor man føler, at man laver det og det. For nogle på et meget lille niveau. Der er nogle, der kun kommer hver fjortende dag. Vi har en psykisk syg, som kommer hver tredje måned og slår græs et bestemt sted - sommer som vinter. Om vinteren siger vi: Spring over denne gang. Men han føler, at han er Græsmanden. Og det betyder noget for ham. Sådan nogle små ting... Man skal behandle folk ordentligt og afprøve, om ikke der er nogle ressourcer, for det er der tit. Uanset hvor mange år man har været i den her branche, så overser man ressourcer hos folk. For vi har nu engang et landkort, der fokuserer på, hvad der mangler, og ikke hvad der er.

Det lyder, som om efteruddannelse, kompetenceudvikling og supervision er påkrævet?

Der skal rigtig meget til. Et af de privilegier, vi har haft i Fredericia, har været, at vi hele tiden har kunnet uddanne vores folk. Så i dag har vi både sagssupervision og teamsupervision med forskellige supervisere, og vi har et stort uddannelsesprogram kørende over 2 år med træning af samtlige medarbejdere. Jeg tror vi er oppe på 19 træningsdage. Det skal man holde sig for øje.

For eksempel står og falder den nye SKP-ordning med, at man gi-

ver SKP'erne ordentlig supervision. Hvordan snakker man med folk? Hvad var det, der kiksede? Hvad kunne vi prøve? Ellers kører de kolde, og der går mærkværdigheder i sådan en funktion, hvor man er relativt alene. Hvis ikke man får SKP'erne koblet op på noget, kan det blive noget underligt noget. For det her er den tunge gruppe, og det er langt tid, man skal have med nogle af dem at gøre. Hvis ikke man får hjælp og støtte, så brænder folk ud. Jeg er heller ikke sikker på, at det er livstidsstillinger det her. Jeg tror, at folk skal gå ind med et stort engagement, og så skal de nok noget andet over tid.

Succesen med SKP står og falder også med, at man hele tiden holder SKP'erne fast på, at det er den rigtige målgruppe, de har fat i. Ellers kan der komme et skred. Hvis nu SKP'erne bliver trætte af at høre på de mest udsatte, så kan de jo ændre målgruppen og tage nogle andre - og hvis de bliver for belastende, så kan man igen tage nogle andre. Det er vores forpligtigelse, at det skal være de svageste - ikke bare, at nogen får SKP, men at de svageste får SKP. Så man må ind og kigge på, om dem, man sætter SKP'erne på, nu også er de rigtige. Og når det kniber, må man ind og spørge: Hvordan kan det være? Har du prøvet det og det? Har du været i kontakt med ham? Hvordan missede kontakten? Skal vi prøve at sætte en anden ind?

Hvem holder øje med, at kommunalreformen holder sig på sporet, og at området ikke bliver tabt på gulvet?

Lad mig sige det helt klart, at når KL har slået så stort et slag for, at kommunerne skal hjemtage det her område, så har jeg da også en klar forventning om, at KL brændende kaster sig ind i arbejdet for at holde kvaliteten oppe og holder området i udvikling i fremtiden. Det må da være meningen. Det er vel ikke kun et spørgsmål om magt og penge. Det er et spørgsmål om engage-

ment. Når jeg har bakket op om, at dette område skulle hjemtages til kommunerne, så er det ikke, for at der skulle spares penge, eller for at der skulle gøres mindre for misbrugerne. Det var for, at indsatsen skulle kittes bedst muligt sammen omkring misbrugerne, og at man fik et ansvar for borgeren, der var lige foran næsen på en.

Kunne du sige noget om, hvad det er, der giver engagement og holder en som dig kørende i 32 år? Hvad gør, at man ikke brænder ud? Hvad er det, der er godt ved at arbejde på det her felt?

Fra første dag jeg har arbejdet med stofmisbrugere, syntes jeg, at det har været et stort privilegium. Jeg er altid faldet for stofmisbrugerne på den måde, at jeg syntes, at de var seje, og at det godt nok var et hårdt liv, de levede. Vil man hjælpe nogen socialt, så er der da noget at tage fat på der. Men det er også nogle utroligt dejlige mennesker.

Meget forskellige, og arbejdet er dæleme varieret.

Jeg synes, at man skal fløjte på vej til arbejde, og det har jeg gjort gennem alle årene. Jeg er taknemmelig for at være sammen med de her mennesker og bygge noget op sammen med dem. Jeg synes, at der er så meget, der lykkes. Der er mange sten på vejen, men de er ikke større, end at vi kan flytte dem. Og når ting foregår i ordentlighed, så er det en fornøjelse. Og så er der nogle resultater ind imellem på mange niveauer, som næsten er helt hjertegribende. Nogle gange er det bare at holde nogen i live. Andre gange er det rene mirakler med folk, der bliver stoffrie efter mange års misbrug og får job og børn og hold da op. Der er noget over hele spektret. Og hvis man holder øje i begge øjenkroge med de små skridt og de store mirakler, så er der noget ved det.

Birgitte Jensen har medvirket ved interviewet af Niels Danstrup.